

श्रीगणेशाय नमः

श्रीगणेशाय नमः

सकल सुखनिधानं भुक्तिमुक्तिपदं यजन्मयनिजगति
मिदं सर्वदोषमात्रम् । का कलितवराब्जा भीतिरुद्व
पमत्र दिशतु फलमभीष्टं इत्यमवासाद्विकायाः ॥ १ ॥

अर्थः

यतः जौनईस्वरकमः सवसुसर नवानः संपुर
कोसुसधारिभयकाः भुक्तिमुक्तिपदः भुक्तिरु
मुक्तिदिनभयेदा ॥ मिदं सिद्धहस्तैः सर्व
दोषास्यमानम् ॥ संपुरातु दोषाग्रान् दिगाभयका
स्वः स्वः स्वः जौनईसो ॥ जगतिः संपुरा जयत
जयहंरुद्व अद्विकायाः भवानिजगद्विको
याकाः करकलितभनेकाः हातमावीचपुरका
वरभनेकोः वर अवजभनेकोः वमलको फ
तु ॥ भीतिभनेकोः अमय ॥ रवदुः भनेकोतरवार
इहातमालिरका ॥ पुमत्रः पुमत्रः काः इयाम
वामामः यगादुस्वरजौनईसो ॥ इय फलम इय
भरकोफल ॥ १६ याय ॥ १ ॥

अनन्यनामाहि दिगंतकी जः श्रीगोडवंशजा
भावः ॥ तदासजः शंकरनामधेयः शास्त्रेषुमायेषु
परपवीणाः ॥ २ ॥ अर्थः

दियतु

2264

तदात्मजो रामसमानसरो नाम्ना चिरायु न रा
मसिंहः ॥ रूपेणादानेन पराक्रमेणातिरस्कृतानं
गसुरदुमेनुः ॥ ४ ॥

अर्थ ॥

तदात्मजः तजयसी भकोद्वाराः चिरायु ॥ धेरी
आयु भस्काः रामसिंह नाम्ना ॥ रामसिंह नाउ भ
रकोः नृपः राजा दानेन पराक्रमेणादानरः
पराक्रमेणः रूपेणाः रूपेणाः रामसमानसरोः रा
मचन्द्रवरोवरवरया भस्काः तिरस्कृतानंगसुर
दुमेनु ॥ तिरस्कृता भनेकोः तिरस्कृतलगयेकोः
अनंग भनेकोः कामलेर सुरदुमेनु भनेको ॥
कृत्यवक्षः आसितः दंदाभर ॥
दानेन यदीये परिकल्पनं यदृष्टं वसेत्याः सु
रपाठ्यायाः ॥ मोनपरित्यज्य विभूस्पवुद्ध्या
स्थितिः शुभानेति दिवंप्रयाताः ॥ ५ ॥

अर्थ ॥

यदियं यदृ जौनः इयं त्याः दानं सुनवनः
परिकल्पनः कृत्यनागयेकोः यदृष्टं वसेत्याः
सेत्याः इत्यादिद्ववताजोद्धृताः कृत्य
वक्ष आदि कोः यत जौन सुरपाठ्यायाः

नमः शिवाय ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

वैश्वविमोह ॥

सुखादिरुखेरनेः स्थितिः पृथिवीकोः मानं
परित्यः मानः मानकनः परित्यः छोरैरः वु
द्ध्याः बुद्धित्येः अपविमृश्यः विचारगर्भैरसुभैर
नभनीकनः शुभानेतिः सौगभनेः दिवंप्र
याताः जांनुदुदाभर ॥ ॥ ॥
क्षेमस्य योगस्य चमेविधानुसम्पाज्ञया ग्रन्थ
कृतादरेणाः ॥ येयेप्रयोगा बहुशः अनुभूतास्त
तेमयासं लिखिता विमृश्यः ॥ ६ ॥

अर्थ ॥

मेः मेरुः विधानुः वुवाभरकारामसीं भकोः
योगस्य चः योगकोपनाः क्षेमस्यः रक्षागर्भैरभ
रकाः तस्यः त्यस्कोः आज्ञयाः आज्ञालेः आदरे
णाः आदरपुर्वलेः ग्रन्थकृतः ग्रन्थवनरको ॥
येयेः जौं जौनः प्रयोगाः प्रयोगगर्भानीमीतः
स्तेतः तितितः बहुशः धरीः अनुभूताः अनुभो
गभरकोः वीमृश्यः वीचारगर्भैरः मयाः मः
संकरनाउभरका भततालेः संलिखिता

उं नमोवागीश्वरायः ॥ उं नमोवागीश्वरायः ॥
उं नमोवागीश्वरायः ॥ उं नमोवागीश्वरायः ॥

वैश्वविमोहः ॥ वैश्वविमोहः ॥ वैश्वविमोहः ॥ वैश्वविमोहः ॥

वैद्यविनोद ॥

हारीतपाहारीसुश्रुतानां हारीतसंहिताः
 पारीतशसंहिताः सुश्रुसंहिताः इहहृगुथ
 कोः सारः सारकनः संग्रहः ग्रन्थगर्भः वि
 धिवत्समासात् विधिवत् विधिपुक् समा
 सात् विस्तारपूर्वकले रोगार्थितमानवानां
 रोगरूपीयकामनुस्पष्टकोः सौख्याय
 सुखदासन्नानिमीः रघुः यो वैद्यविनो
 दः वैद्यविनोदग्रन्थजोहो सोः विधिरुते
 वनावनदः ॥ पूर्ववैद्य औषधिनिषेध ॥
 यथाविषं यथा वंदि यथा शास्त्रं यथा पवि
 तथौषधमविज्ञातं मूढवैद्यप्रयोजितम् ॥

अर्थ ॥

यथा जले विषं विखः यथा जले वंदि
 आगुः यथा जले शास्त्रं शास्त्रं यथा जले
 पविः वज्रः मूढवैद्यप्रयोजितम् पूर्ववैद्य
 ले प्रयोगगर्भकोः अविज्ञातं न जानीये स्कोः
 औषधः ओषधितिः तथा तस्मै जानु ॥ ॥

॥ रोगके परिचाननेकी विधि ॥
 यथाविषं यथा वंदि यथा शास्त्रं यथा पविः ॥
 तथौषधमविज्ञातं मूढवैद्यप्रयोजितम् ॥

वैद्यविनोद

सन्निधानपूर्वरूपरूपापशयाप्रिभिर्गयं वि
 यात् ॥ प्रश्नस्पष्टीकरणेनैरुगाम्यरीक्षेत ॥
 अर्थ ॥

सतः वर्या वैद्यलेः निदानः आधिकारण
 पूर्वरूपः पूर्वरूपः ॥ रूपः रूपः उपशयः ॥
 ओः ओमिः संप्रामिः इन्द्ररुद्रकु
 ले गद्यः रोगकन ॥ विद्यातः ज्ञानुः प्रश्न
 पर्शनदृष्टैः शो नुदु नुदु नुः स्तैः इन्द्रले ॥
 रुग्णः रोगकनः परीक्षातः परीक्षाग
 नु ॥ निदान आदि केलक्षणा ॥
 रोगोत्पत्तौ तुहेतुर्यसनिदानं प्रचक्षते ॥
 अव्यक्तलिङ्गे प्राग्रूपं रूपं तु व्यक्तलक्षणम् ॥
 अर्थ ॥

यः जौनः रोगोत्पत्तौः रोगउत्पत्तीमाः हेतु
तुः कारणात्ताः निदानंः आधिकारणमनिः
प्रचक्षतेः क हिंयुद्धः प्रागरूपः पैलेका
रोगकोरूपः अव्यक्त लिङ्गः नदुत्पत्त्यको
रूपंतुः रोगकोरूपथरनेताः व्यक्तलक्षणमा

ॐ नमो वागीश्वराय ॥ ॐ नमो वागीश्वराय ॥

उन्मेषा गच्छिष्य

ॐ नमो वागीश्वराय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

लक्षणकक्षकोटः ॥ ॥ ॥
 शास्त्रिर्वाधिरूपशयोऽप्यथाऽनुपशयः स्मृतः
 उभाभ्यां संपरीक्षेत गुरुलिंगं गुरुं भिषक्
 अर्थः॥

व्याधेः रोगकोः शास्त्रोऽशास्त्रिद्वयेऽपसयः
 उपसयः भरीजानुः अन्यथाः रोगवरया
 कोऽनुपसयः अनुपभनेः स्मृतः कक्षो
 भिषक्ः वैद्यजादुसौऽउभाभ्यां उपसयः
 भरुकोरनुपसयः भरुकोः गुरुलिंगं
 गुपत भरुकोरोगकोरूपः गुरुः रोगकनः
 संपरीक्षेतः परिक्षागनुः॥ ॥

नाडीपरीक्षा॥

व्याधेरगतिराग्निः स्यादुष्टदोषेण सर्वदा॥
 रोगज्ञानाय कर्तव्यं नाडीमूत्रपरीक्षणम्॥
 अर्थः॥

दुष्टदोषेणः दुष्टभरुकादोसलेः सर्वदाः
 सङ्गः आगतिः वायुः व्याधेः रोगकोः आग्निः॥

ॐ नमो वागीश्वराय ॥ ॐ नमो वागीश्वराय ॥ ॐ नमो वागीश्वराय ॥ ॐ नमो वागीश्वराय ॥

सास्तश्रीस वैद्यविनोदः॥

॥ २ ॥

सप्ताः प्रः स्यात् दुःखः रागज्ञानायः रागज्ञा
नानिमित्तः नाडीः नाडीः पुत्रपुत्रः परोक्ष
रामः जातुनुयोगेः कर्तव्यः गर्नुयोगे॥
वक्रातीवा मंदुगा वातपित्तश्लेष्मभ्यः स्या
नाडिका दि क्रमेणा॥ वीरणात श्रीसर्वराग
प्रकाशा तद्वन्नाडी सर्वरागप्रकाशा ॥

अर्थः॥

वातपित्तश्लेष्मभ्यः॥ वातपित्तकफरु
खीनः हिः निश्चलेः नाडिकाः नाडिः क्र
मेणाः क्रमेले॥ वक्राः फर केरगएकाः
तीवाः अत्यन्तचरएकाः मंदुगा थोरि
थोरिचरएका॥ स्यात् दुःखः वीरणात श्रीः
वीरणाः वीरणाः त श्रीः सिन्तारगितारुन
लेः सर्वरागप्रकाशाः संपूर्णराग आदि पु
कास दुःखः तद्वन्नाडीः त्वसैः नाडीः नाडि
जोर्द सोः सर्वरागप्रकाशा॥ संपूर्णरा
गप्रकासगर्नुदुःखः ॥ ॥ ॥

उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥

उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥ उं नमो वागीश्वराय ॥

उं नमो वागीश्वराय ॥

ॐ नमो वागीश्वर्य नमः

ॐ नमो वा

ॐ नमो अन्नम

शिथिलशिथिलमंदं वाकुलं वाकुलं वा
 वहति चयदि नाडी याति सूक्ष्मा प्रणाश
 म ॥ भवति सकलमेतल्लक्षणां यस्य ना
 ड्यां व्रजति यमनिवासं सोऽचिरात्सन्नि
 पाती ॥ ॥ अर्थ ॥

यदि जौनः शिथिलशिथिलमंदं ॥ शि
 थिरशिथिरभरणकाः मंदः थोरिः वा
 अथवाः नाडिः नाडिः वाकुलं वाकुलं
 आकुरवाकुरभरणकाः वहति वंद्य
 सूक्ष्माः सूक्ष्मभरणकाले ॥ प्रणाशमः ना
 सकनः यातिः प्राप्नुयुः यस्य जस्के
 नाड्याः नाडिमाः एततः यौः सकलैः संपू
 र्णाः लक्षणाः लक्षणाः भवति दुःखः स
 सोः सन्नीपातीः सन्नीपाती भरणकावि
 रामीः अचिरात् ॥ थोरिकारद्विखीन ॥

यमनिवासं ॥ यमराजकाः व्रजति जाड
 शिथिलशिथिलमंदं वाकुलं वाकुलं वा वहति चयदि ना
 डी याति सूक्ष्मा प्रणाशमः भवति सकलमेतल्लक्ष
 णां यस्य नाड्यां व्रजति यमनिवासं सोऽचिरात्सन्निपाती ॥

हालङ् ॥ स्त्रीणां वामकरे नाडी पुरुषाणां
चक्षुरो ॥ परीक्षेत भिषक् सम्यग्धृत्वा
धृत्वा विमुच्य च ॥ १६ ॥ ॥ ॥

अर्थ ॥

नाडीः नाडि जोई सोः स्त्री रणाः स्त्री हरु को
 वाम करेः वा ना हात माः पुरुषारणाः पुरु
 सकोः दक्षिणोः दा ना हात माः भिषक् वै
 य लेः संम्यग् वै यातर लेः धृत्वाः समा न्ये र
 विमुच्य चः क्षेरे रः धृत्वाः समा न्ये रः परीक्षे
 तः परीक्षागनुः ॥ ॥ ॥ ॥

नाडीवक्रगतिर्याति-सर्पवद्धगवतरं ॥
मुखं विकसितं यस्य तस्य मृत्युर्न संशयः ॥

अर्थ ॥

नाडिः नाडिः वक्रगतिः वक्रगतिः अर
कोः यातिः प्राप्नुयुः अथवाः सर्पवेद्य
गवत्तरां॥ सर्पवेद्ये गले हि नेकोः याती

ॐ नमो ॐ नमो वागी ॐ नमो वागी छपाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

वनमावागिष्ययः॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ नमो वागिदेवतायः॥

३॥५॥७

प्राप्तुं द्रु यस्य अस्कोः सुखः सुखः विक
 सितः फलसुखं भवको द्रु तस्य तस्कोः
 मृत्युः मृत्यु द्रु नासंशयः सीखा द्रु न भनी
 जांनु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

क्षीराशुक्रस्य मन्दाग्नेर्नाडी मन्दतरा भवेत्
 द्विदोषलक्षणेनैर्मिथ्या ज्ञेया द्विदोषजा
 अर्थ ॥

क्षीराशुक्रस्य किं न भया का सुक्रकोर ॥
 मन्दाग्नेः मन्दाग्नी देखी नः नाडि ना दि
 मन्दतरा सुक्ष्मपुसादगर्भकोः भवेत्
 द्रु द्रु सतैः योः द्विदोषलक्षणाः द्विदोष
 कोलक्षणाः द्विदोषजाः द्विदोषदेखी उत्प
 रा भव कोमनि ज्ञेया जांनु ॥ २ ॥

शरीरं शीतलं यस्य नाडी चोष्णतरा भवेत्
 ज्वरमन्तर्गतं तस्य जानीयाद्विषगुणतम ॥
 अर्थ ॥

यस्य अस्कोः शरीरं शरीरः शीतलः चीरो

भरुकालेः नाडी चः नाडीपनीः उष्णतरा गर्मीभ
रुकोः भवेत्तुं दुः तस्य त्पस्कोः अन्नगन्तः भि
तरु आमामुयमारुकोः ज्वरम् ज्वरः भिषगुत्तमम्
उत्तमवैद्यलेः ज्ञानी यादुः ज्ञानु ॥ ॥
नाडी वेगवती चोष्णा ज्वरात्सं जायते नृणाम् ॥
अतिसूक्ष्माऽतिवेगाढ्या शीतानु प्राणानाशिनी ॥

अर्थ ॥

नाडीः नाडिः नृणाम् ॥ मनुष्यकोः वेगवतीः वेग
वां भरुकोः उष्ण चः गर्मी लेपनीः ज्वराः जरये रवीः
सं जायतेः पैदा हुं दुः अतिसूक्ष्माः अत्यन्तसूक्ष्म
भरुकालेः अतिवेगाढ्याः अत्यन्तवेगलेदिनेको ॥
शीतानु ॥ थं ना भरुका नाडिता ॥ प्राणानाशिनी ॥
पाननासहुं दुः ॥ नाडिपरीक्षा ॥ ॥
चपलास्यान्धुर्धनस्य नृपस्य वहति स्थिराः ॥
सुखिनः सा स्थिरा ज्ञेया यथा वलवती मताः ॥

अर्थ ॥

सरिताला

अनभावागीधवाय

अनभावा

अनभावा

सुधार्तस्य ॥ भोरवा का कोः नाडिः नाडि जोई सो ॥
 चपलास्यानः चंचल हुंछ ॥ नृप्रस्यः नृप्रभरकोः
 स्थिराः स्थिरभरको नाडिः वहतिः प्राप्ति हुंछ ॥
 सुखिनः सुखिभरका मनुस्यकोः साः ती नाडि
 यथाः जसोः वलवनी मताः वलवो भरको ॥
 स्थिराः स्थिरभरकोः जेयाः जांनु ॥ मुत्र ॥
 प्रातः शुद्ध काचपात्रेऽथ कांसे मूत्रं क्षिप्वा तैल
 विन्दु चतत्र ॥ विंदुः स्रब्धो जायते कृच्छ्रसा
 ध्यो मग्नश्चेद्वा हि डि तो मृत्यु कारीः ॥ ॥

अर्थ ॥

प्रातः नानुः शुद्ध शुद्ध भरकोः काचपात्रेः कास
 चको भारुमाः अथः अथवाः कांसेः कासको
 भारुमाः मुत्रं विरामिको पिसाप ॥ क्षिप्वा ॥
 राखेर तत्र त्याहाः विन्दु चः तैलको थोपाप
 नी राखनुः विंदुः सो तैलको थोपाः स्रब्धो
 जायतेः थर रोग हुंछः कृच्छ्रसाध्योः कस्तसा
 प्रातः शुद्ध काचपात्रेऽथ कांसे मूत्रं क्षिप्वा तैल वि
 दुश्चतत्रः विंदुः स्रब्धो जायते कृच्छ्रसाध्यो मग्नश्चे
 द्वा हि डि तो मृत्यु कारीः ॥

१२३४५६७८९१०१११२१३१४१५१६१७१८१९२०२१२२२३२४२५२६२७२८२९३०३१३२३३३४३५३६३७३८३९४०४१४२४३४४४५४६४७४८४९५०५१५२५३५४५५५६५७५८५९६०६१६२६३६४६५६६६७६८६९७०७१७२७३७४७५७६७७७८७९८०८१८२८३८४८५८६८७८८८९९०९१९२९३९४९५९६९७९८९९

वैद्य विनोद ॥

॥५६॥

समस्त रोगों का निवारण करने वाला है।
यदि जो न तैल विन्दु तैर को थोपा पद्य ॥
कमल को शरव शरव को मरिा मरिा को ॥
चामरा चौर को इनरु को आकृति स्वरूप भ
यो भने अति रस रस सूचक अत्यन्त सुख दि
ने लक्ष नहु ॥ सर्प साफ को सिंह सिंभ को ॥
वृष सह को वृश्चिक पिक्षे को कूर्म कडु
वा को कर्कट कौकरी को आकृति यस्तोस्व
रूप भयो भने असौ यो विरामि ॥ मृत्तिप्रद मरन
दि नहु न ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
मूत्रे विकारा यदि तैल विन्दो भव न्यमीनस्प भवे
दि नाश ॥ शूलं धनुर्वज्र कुठार खड्ग दंडार वाराणा च
रिकादिकाया ॥ अर्थ ॥
यदि जो न वरतमा मूत्रे विकारा मूत्रा को विकार
मा ॥ तैल वीन्दो तैल को थोपा को शूलं त्रीसुर
धनुः धनुः वज्र वज्र को कुठार वंचर खड्ग तरव
र दंड दंड वारा वान् दुरिक दुरि आदिका
या ॥ इनरु आदिको अमी इनरु को रद न भव
ति दुद न ॥ तस्य न्य विरामि विनाश भवेत् ॥
नास दुद ॥ ॥

११२२०० ११२२०० ११२२००

समस्त रोगों का निवारण करने वाला है।
यदि जो न तैल विन्दु तैर को थोपा पद्य ॥
कमल को शरव शरव को मरिा मरिा को ॥
चामरा चौर को इनरु को आकृति स्वरूप भ
यो भने अति रस रस सूचक अत्यन्त सुख दि
ने लक्ष नहु ॥ सर्प साफ को सिंह सिंभ को ॥
वृष सह को वृश्चिक पिक्षे को कूर्म कडु
वा को कर्कट कौकरी को आकृति यस्तोस्व
रूप भयो भने असौ यो विरामि ॥ मृत्तिप्रद मरन
दि नहु न ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
मूत्रे विकारा यदि तैल विन्दो भव न्यमीनस्प भवे
दि नाश ॥ शूलं धनुर्वज्र कुठार खड्ग दंडार वाराणा च
रिकादिकाया ॥ अर्थ ॥
यदि जो न वरतमा मूत्रे विकारा मूत्रा को विकार
मा ॥ तैल वीन्दो तैल को थोपा को शूलं त्रीसुर
धनुः धनुः वज्र वज्र को कुठार वंचर खड्ग तरव
र दंड दंड वारा वान् दुरिक दुरि आदिका
या ॥ इनरु आदिको अमी इनरु को रद न भव
ति दुद न ॥ तस्य न्य विरामि विनाश भवेत् ॥
नास दुद ॥ ॥

वैद्यविनोद ॥

॥ १० ॥

अथ कालज्ञानम् ॥

निशायां जायते दाहो दिवा शीते भवेद्यदिः ॥

कण्ठश्लेष्मावरुद्धश्च मरणांतस्य निश्चितः ॥ १ ॥

अर्थः ॥

निशायां ॥ रातमाः दाहः दाहः जायतेः पैदा
हुंछः दिवाः दिनमाः योदिः ज्येदिः शीतं भवेत् ॥

चीशो हुंछः करोठः चाटिमाः श्लेष्माः कफलेः अव
रुद्धः शक्येय भवेः तस्यः त्पस्कोः निश्चितः निश्चैले ॥

मरणां मरणा हुंछः ॥ ॥ ॥ ॥

नासा शीता च हृदयं पाणिपादौ च शीतलौः ॥

शिरः शूलं भवेद्यस्य तस्य मृत्यु न संशयः ॥ २ ॥

अर्थः ॥

नासाः नाखमाः हृदयम् छातिमाः शीता चः ची

शोः भस्का लोरः पाणिपादौः रातमा गोदापनी ॥ शी

तलौः चीशो हुंछः शिरः शीरमाः शूलं भवेद्यः सुल

हुंछः यस्य जस्कोः तस्यः त्पस्कोः मृत्युः मृत्यु हुं

छः न संशयः यस्का संखाद्धे नः ॥ ॥

निशाया जायते दाहो दिवा शीतं भवेद्यदिः

कण्ठश्लेष्मावरुद्धश्च मरणांतस्य निश्चितः ॥

उन्नमावागीधवायः ॥ उन्नमावागीधवायः

उन्नमावागीधवायः

उन्नमावागीधवायः

वैद्यविनायक ॥

॥ ५८ ॥

कान्तिपुतापलज्जाभिहीनायः क्रोधभाषकः ॥
 यदिर्मासैर्नसंदेहसयातियमशासनम् ॥ ३ ॥
 अर्थ ॥

यः जौ नमनुस्येः कात्तीः त्यजः प्रतापः प्रतापः ॥
 लज्जाभिः लाजः लेहीनः हीनभएकाः क्रोधभा
 षकः लिस्तेमात्रेवोलनेभएकाः ॥ सः स्वमनुस्ये ॥
 यदिर्मासैः द्युयमेनालेः यमशासनम् ॥ यमशा
 नकोदकामाः यातिः प्राप्नुहुं नसंदेहः यथा
 संखादैन ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अंगेकम्योगते भङ्गवर्णस्यपरिवर्त्तनम् ॥
 गंधस्वादौ न जानाति यः स्वापिमरणां वृजेत् ॥ ४ ॥

अर्थ ॥

यस्य जौ नमनुस्येः अङ्गः कम्पाः आङ्गः कापीनीदु
 गतिभङ्गाः हींदु नसर्वे नेहुं वर्णस्यपरिव
 र्त्तनम् वर्णकोउल्लेखः ॥ गंधस्वादौ गंध
 रस्वाः न जानाति यः जानैराभनेः स अपि ॥
 त्यमनुस्ययनीः मरणां भवेत् ॥ मरणाहुं ॥
 मूलेनक्षत्रास्पर्शाखायां स्फुलिंगावदिसंभवाः ॥
 अंगेकम्योगते भङ्गवर्णस्यपरिवर्त्तनम्
 गंधस्वादौ न जानाति यः स्वापिमरणां वृजेत्

कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥

कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥
 कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥ कुं नमोवागीश्वरायः ॥

दृश्यते येन तस्य स्यात्परगां मासषट्कतः ॥ ५ ॥

अर्थ ॥

ब्रह्मस्यः रूपकोः मूलैः जरा मां शाखायाः हांगा मां
स्फुलिंगः फलकाः वेदिः संभवाः आगुदेखीं भर
को ॥ एतज्जलेः दृश्यतेः देखीं दुः तस्यः तस्को ॥

मासषट्कतः दृश्यते नासंभवाः परगां स्यात्परगादुदु ॥

उदयः सूर्यमार्गेण चतुरास्तमनं भवेत् ॥ ॥

शुभं तदा हि ज्ञातव्यं विपरीतं तु विघ्नयं ॥ ६ ॥

अर्थ ॥

सूर्यमार्गेः सूर्यको मार्गमाः उदयः उदयको ॥

चतुराः चतुर्माको मार्गमा ॥ अस्तमनः अस्तमर
को ॥ भवेत्तु दुः तदाः न्यसवरवतमाः हीः नीचे

लेः शुभः शुभभरकोः ज्ञातव्यः जानुः विपरीतं तु

विपरीतभरमाताः विघ्नयः नासदुदुः ॥ ॥

कामही नस्वदु ही नस्त्रिमासानस्य त्रिक्रवम् ॥

नदृश्यते स्वरो वामेदु क्षिरो च सदा वहेत् ॥ ७ ॥

अर्थ ॥

सूर्यमार्गेः सूर्यको मार्गमाः उदयः उदयकोः चतु

राः चतुर्माको मार्गमाः अस्तमनः अस्तमरकोः भवेत्तु

कुं नमो वागीश्वराय ॥ कुं नमो वागीश्वराय ॥ कुं नमो वागीश्वराय ॥

अनभावाजीध्व ॥

अनभावाजीध्व ॥

अनभावाजीध्व ॥

कामहीनः कामहीराभरकाः स्वेदहीनः पट्टि
नालेहीनभरकाः कुवम्ः निश्चैलेः श्लिमासं ॥
तीनमेनासंमः नस्पतिः नासदुद्धः ॥ वामेः वाजा
पतिकोः स्वरः नादिः दुक्षिरोचः दाजापतिमा ॥
सदाः सदैवः वहेत्ः चलयेभनेः नदस्पते ॥ ना
सदुनदेखंटेन ॥ ॥ ॥ ॥

पक्षोगामरगांतस्ययदि वामासतोभवेत् ॥ ॥
भरुणीचमघाश्लेषातथाद्योशततारका ॥ ८ ॥
अर्थ ॥

तस्यः तस्योः पक्षोगाः पक्षलेः मरगाः मरगादु
द्धः यदिः जौनः वाः अथवाः मासतः मेनादेखीं
नः भवेत्ः दुद्धः ॥ भरुणीः भरुणीनक्षत्र ॥
मघाः मघानक्षत्रः अश्लेषाः अश्लेषानक्षत्रः
तथाः त्वस्तैः आद्याः आद्यीनक्षत्रः शततार
काः शतविमानक्षत्रः ॥ एषु ॥ ॥

नक्षेत्रेष्वेयुरोगश्चेन्मरणायविनिर्दिशेत् ॥
अर्थ ॥

एषु नक्षेत्रेषुः यनक्षत्रमाः रोगश्चेत् ॥ रोग
वृत्तः

अनभावाजीध्व

अनभावाजीध्व ॥ ५ ॥

भयो भरोः परणायः परणदु रान नीमीत ॥ वि
निर्दिशतः लक्षणादेखासको भनीजांनुः ॥

इति कालज्ञानम् ॥

आदौ रोगं पशेत् क्षेत भिषक् कुर्यात्ततः क्रियाम्
सर्वेषामेव रोगाणां दोषा कृद्वाहिकारणां ॥ १ ॥
अर्थः ॥

आदौः पैलेः भिषक वैद्य जोदु सोः रोगपरीक्षो
तः रोगपरीक्षागर्नुः ततः त्वाहादेखीनः क्रिया
म् वरख निवृत्ताः कुर्यात् गर्नुः ॥ दोसः वातपी
तकफकोः कुक्षीः कोपमसूकालेः सर्वेषामिव
रोगाणां सर्वेषां संपूर्णाः रोगाणां स्वः रोगह
रको नैः हि निश्चैलेः कारणां कारणां जांनु ॥
दोषास्त्रयः पवनपित्तकफसमासात् दुष्टास्त
स्ववि विधा हितसेवनमुच ॥ तेषां प्रकोपकरणां
किल रुक्षमुष्णं सिग्धं क्रमेण विविधा हितसेवनमुच ॥

२॥ अथ वक्षोज्वरादीनामसप्तक्षराचिद्विहितं॥
अर्थ॥

स्रग्दोषः शिंदोषकोः पवनः वायुः पित्तः पित्तः ॥
 ६४ शिंदोषकोः पवनः वायुः पित्तः पित्तः ॥
 ६५ पित्तः पित्तः पित्तः पित्तः ॥

समाप्तान् विनापुर्वकले दुष्वासयव दुष्टभर
कोडनहरुनैः विविधाः अनेकप्रकारकोः हितसे
वनम् हितभरकोसेवागनीले ॥ तेषां त्रिवात
पितकफकोः प्रकोपकराः कोपगर्ह्यः रुक्षः रु
खः उष्णः तातोः स्निग्धः चिलोः क्रमेणाः क्रमैले ॥
विविधाः अनेकप्रकारकोः अहितसेवरां च ॥
हितभरकोसेवागनीले ॥ किल नीचैहो ॥
ज्वरोराजाहिरोगारणमतः प्रथममुच्यते ॥ ३ ॥

अर्थ ॥

हिः निचैले रोगाणां रोगको ज्वरे ज्वरः रा
जाः राजालेः अतः त्यसकारणतः प्रथमः ॥

पैलेः मुच्यतेः कयीं दुः ॥ ॥ ॥

दक्षापमानपरिकोपितकामदेवास्वासोद्युवोज्य
रक्षिप्रथितपुरारो॥ आगंतुकसकलयुगमपृथ
कभेदेवात्तादिभिर्भवतिस्मोऽष्टविधोनराणां॥

811

अर्थ॥

वामदेवः माहादेवः दक्षायमानपरिकल्पितः
दक्षप्रजापतिको अपमानदेखीन्कोप्यको

वामदिवमहादि

112311

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्री कृष्णाय नमः ॥

अर्थ ॥

दय २ सा ॥ श्री वा. सुनी. नीसा भास्त्रे ज्ञायव नाथ. इ न न रावो ॥ रामो कटु मक्ष नृप मक्षि या नो वा
 लक्ष्मी ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ इति मन्त्रः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

तस्यादुमः ॥५॥ अर्थ ॥

तापः तापदुःखः अग्रहः आदुःखदुःखः ॥ क्रमः
 ग्रामिदुःखः हिः निश्चैलः पुगपत् एकवोक्तिः ॥
 सज्वरः त्वज्वरः संदृश्यते दूरीकृतः ॥ वैरस्यः सु
 खतितादुःखः यनप्रवः आदुःखाससिलोदुःखः ॥
 भ्रमः परिभ्रादुःखः रुजः पिदादुःखः ॥ पूर्वः पै
 लेः उदगमः उदगममाः हितस्यातः हितदुःखः ॥
 आसपरात्रं तरुणो ज्वरस्यातः काथो नदयो न
 हितत्ररेकः ॥ असाकुलत्वं प्रगता कषायैर्दोषा
 विजेतुं सुतरामसक्याः ॥ ६ ॥ ॥

अर्थ ॥

आसपरात्रं ॥ सातरासंमः तरुणो तरुणा
 भस्को ज्वरस्यातः ज्वरदुःखः काथः कारा ॥ न
 देयः नदिनुः तत्रः त्वाराः एकः एकरातः नदि
 दुदैनः ॥ असाकुलत्वं अत्यंत आकुल भस्को
 सुतरामः अत्यंत असक्याः सक्ति न भस्को ॥
 कषायैः कारलेः दोसाः दोसः विजेतुं जितना
 कनः पुगकता प्राप्त भस्कोदुःखः ॥ ॥

आसपरा

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

वैद्यविनोदः ॥

वातोद्वसप्रगन्नादशरात्राश्वपैतिकः ॥
श्लेष्मिकश्च द्वादसहस्रं ज्वरं पाकं प्रयाति हि ॥ ७ ॥
अर्थः ॥

वातोद्वः वातदेखीं उत्पन्नभरुकोः सप्ररात्राः साथ
रात्रसममाः पैतिकः पितदेखीं उत्पन्नभरुकोः दशरा
त्राः दशरात्रसममाः श्लेष्मिकः कफदेखीं उत्पन्नभरु
कोः द्वादसहस्रं वारदिनसममाः ज्वरं ज्वरः पाकं
पाकः प्रयाति दुर्दृढः हि निश्चैतः ॥ ॥

विषातिकामक्षतसोकभूतभयाभिज्ञापादिभिर्गैष
धीनां ॥ गंधैर्ज्वरावेप्रभवन्ति नृणामागं नुकास्ते मुनि
भिः प्रदिष्टाः ॥ ८ ॥ अर्थः ॥

नृणाम् मनुष्यहरुकोः विषः विषदेखीं नृः अतिका
मः अत्यंतकामदेखीं क्षतः धातुदेखीं सोकभूतः
सोकदेखीं भरुकोः भयाभिज्ञापादिभिः दूरस्त्रा
पदेखीं ज्वरावे ज्वरलाई औषधीनां औषधीको ॥
गंधैः गंधलेः प्रभवन्ति विदोसदुर्दृढम् ॥ स्तः ॥

वातोद्वसप्रगन्नादशरात्राश्वपैतिकः ॥ ॐ
श्लेष्मिकश्च द्वादसहस्रं ज्वरं पाकं प्रयाति हि ॥

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

वातोद्वः वातदेखीं उत्पन्नभरुकोः सप्ररात्राः साथ
रात्रसममाः पैतिकः पितदेखीं उत्पन्नभरुकोः दशरा
त्राः दशरात्रसममाः श्लेष्मिकः कफदेखीं उत्पन्नभरु
कोः द्वादसहस्रं वारदिनसममाः ज्वरं ज्वरः पाकं
पाकः प्रयाति दुर्दृढः हि निश्चैतः ॥ ॥

ॐ

वैश्विनाय ॥

जोरः आगंतुकाः आगंतुकभनिः मुनिभिः मुनिस
रहृकोः प्रदिष्टाः उपदेसदिरुकोट् ॥ ॥

स्वावास्पतावांतिमदातिमोहांतृस्नातिसारोः वि
षजेज्वरस्यात् ॥ आलस्यचित्तभ्रममोहतंडा
रुचिल्लमाः कामभवेभवन्ति ॥ २ ॥

उन्मत्तवागीध्याय अर्थ ॥ ॥ उन्मत्तवागीध्याय

विषजेज्वरः विषदेखीउत्पन्नभरुकोज्वरमा
स्वावास्पताः मुखनिलोदुःखः वांतिः वमनदुःखः

मदः अमललः अतिमोहाः अत्यंतमोहदुःखः ॥

तृस्नाः पासलागदः आतिसारः अतिसारः स्ना

तः दुःखः आलस्यः अलसिदुःखः चित्तभ्रमः चि

तभ्रमनदुःखः मोहः मोहदुःखः तंडाः तंडादुःखः

अरुचिः रुचिदुःखः नः क्रमातः क्रमैलेः कामभ

वः कामदेखीउत्पन्नभरुकोज्वरमाः भवन्तिः दुःखः ॥

उद्विग्नतारोयनकंपनानिभूतोद्वेशोकभयाच

वायुः ॥ क्रोधाच्चपित्तं हिमलोस्त्रायोपि यथास्वमे

तान्परिभावयेनाः ॥ १० ॥ उन्मत्तवागीध्याय

अर्थ ॥ उन्मत्तवा

उन्मत्तवागीध्याय ॥ ॥ उन्मत्तवागीध्याय

उन्मत्तवागीध्याय ॥ ॥ उन्मत्तवागीध्याय ॥ ॥

उन्मत्तवागीध्याय ॥ ॥ उन्मत्तवागीध्याय ॥ ॥

वैश्याविनाय ॥

॥६६॥

भूतोदवेः भूतलारुकेः अरमाः उद्विग्नता उप
दुहं हः रोदनं रोगादुहं केषनानिः कापिनि
हः शोकभया च शोकरभयदेखी भयाका अरमा
वायु वायुदुहः क्रोधाः लिसेदेखी भरमाः पि
तः पितदुहः हि निश्चैलेः मलारुयो वातपि
ते केफकोपनी यथा असोः स्वमेताः आफनु
लक्षनूलेः परिभावयेताः भावनागर्नुः ॥
अहिमंसलिलं सुलं चनं नित्यो वातनिवर्तनो
चितः ॥ सिचयंगुरु सुक्ष्मपेशलं जरितानाप्र
थमंप्रशस्यते ॥ ११ ॥

अर्थ ॥

॥६६॥

प्रथमः पैलेः नित्यो वायुसंनवंधी जरिताः
अर आरुकाप्रानिकोः अहिमंसलिलं नानु
यानिः सुलं चनं लयनागर्नुः वातनिवर्तनो चि
तः धवानभरुको थाउभावसनुः सिचयंगुः मे
लनभरुकोः गुरुः भारिः सुक्ष्मः परिनु भरु
कोः केशलं वस्त्रमाउनुः प्रशस्यते वर्याह ॥
काली यो गम वाटल आया वी जुली वुं
अ कोचमकाया कधी नाटपद्यकन
ना पानी नूनला र्णा ययययमा

वैश्याविनाय ॥
अहिमंसलिलं सुलं चनं नित्यो वातनिवर्तनो चितः ॥ सिचयंगुरु सुक्ष्मपेशलं जरितानाप्रथमंप्रशस्यते ॥ ११ ॥
अहिमंसलिलं सुलं चनं नित्यो वातनिवर्तनो चितः ॥ सिचयंगुरु सुक्ष्मपेशलं जरितानाप्रथमंप्रशस्यते ॥ ११ ॥

वैद्यविनोदः ॥

भुंठिसकुसुं वुरुदेवदारु बार्घादयानां वि
हितकषायः ॥ पूर्वे प्रदेयो ज्वरितस्य नूनं ज्वरा
पहदीपपाश्चनश्चः ॥ १२ ॥ ॥

अर्थः ॥

भुंठिः सुंथः सकुसुं वुरुः धनया देवदारुः दे
वदारुः बार्घादयानां विहितं थकारिः विहितः
विधानगर्णकोः कषायः काराः पूर्वेः पैलेः ज्व
रितस्यः ज्वर आई कालाहः नूनः निश्चैलेः प्र
देयोः दिनुः ज्वरापहः ज्वरनासगर्गदुः दिप
पाश्चनश्चः दिपकोपाचनगर्गदुः ॥ ॥

जुंमांगमर्दो विरसास्पता रुक्क मूदिगा नेपुशः
क्वदिबंधः ॥ कंठाद्युशोषो विषमो दिवे गोरोक्षं
प्रकंपोऽनिलजे ज्वरे स्यात् ॥ १३ ॥

अर्थः ॥ जुंमांगमर्दो विरसास्पता रुक्क मूदिगा नेपुशः
क्वदिबंधः ॥ कंठाद्युशोषो विषमो दिवे गोरोक्षं
प्रकंपोऽनिलजे ज्वरे स्यात् ॥ १३ ॥

अनिलजे ज्वरे वायुदेखीं भयाका ज्वरमा ॥

जुंमे ॥ हाड आउद अंडु मर्दः आड दुखदु ॥

विरसास्पताः मुखनिलोडुदः हृदः दातीमा ॥

जुंमे ॥ हाड आउद अंडु मर्दः आड दुखदु ॥

जुंमे ॥ हाड आउद अंडु मर्दः आड दुखदु ॥

जुंमे ॥ हाड आउद अंडु मर्दः आड दुखदु ॥

जुंमे ॥ हाड आउद अंडु मर्दः आड दुखदु ॥

वैद्यविनोद ॥

मूर्धनीः शिलाः गात्रेषु शरीरमाः रुक्ः पिदाहुं
हृः शक् द्विवंधः शरालोकोदुः कठोच्छोषः घाति
र ओम् सुकोदुः विषमः शुलैः हिः निश्चैतः वेग
वेगहुं रीक्ष्यः रुक्वाहुं पुक्पोः कापिनिदुः ॥

भूनिम्बमुस्ताजरकंठकारीद्वयामृतागोक्षरनागरा
णां ॥ सशालपर्णीद्वयपौष्कराणां काथं पिवेत्
युभवज्वरात् ॥ १४ ॥ ॥ ॥

अर्थ ॥

भूनिम्बः चिराद्भूतः मुस्ताः मोथ्याः जलः सुघं
धवालः कंठकारीः विहीरकंठकारीः द्वयामृताः
गुर्जुः गोक्षरः गोक्षुरः नागराणां शुथोः सशाल
पर्णीद्वयः सशालपर्णीरपृष्ठपर्णीः पौष्कराणां
पुष्करामूलइन्द्ररुकोः काथः कागः पिवेत् ॥
पिसासुः वायुभवः वायुदेखीभरुकोः ज्वरात्
ज्वरनासहुं ॥ ॥ ॥ ॥

दुरालंभां नागरतिक्तपाठाष्टि विषैरंजुजठकषायः ॥

पीतः सभूलसमये ज्वरंच सखासकाशंपवनप्रभूतः ॥ १५ ॥

अर्थ ॥

भूनिम्बमुस्ताजरकंठकारीद्वयामृतागोक्षरनागराणां सशालपर्णीद्वयपौष्कराणां काथं पिवेत् युभवज्वरात् ॥ १४ ॥ ॥ ॥
भूनिम्बमुस्ताजरकंठकारीद्वयामृतागोक्षरनागराणां सशालपर्णीद्वयपौष्कराणां काथं पिवेत् युभवज्वरात् ॥ १५ ॥ ॥ ॥

वैद्यविनायक ॥

दुरालंभः दुरालंभः नागरः शुठोः तिक्तः चिरादृता ॥
पाठाः पाठाः शठिः कचुरः विषः असुगः ऐरंडः अ
ठाः ऐरंडो जराः कषायः इन्द्रको काराः पीतः
यूनालेः सभूलः शूलः ज्वरं चः ज्वरः सस्वासः स्वा
सः काशः काशः पवनपुभूतः वायुदेखी भस्को ॥
समयेः नासगरुन्दः ॥ ॥ ॥

इति वातज्वर ॥

नेत्रे विदाहो मुखवतिक्तता नृदः भ्रमपुलापो भ्रमसर्षा
मंगः ॥ वेगातितीक्ष्णसरगां वमिश्च पीता वत्रापिन्न
भवेज्वरस्यात् ॥ १ ॥ ॥ ॥

अर्थ ॥

नेत्रे विदाहोः आरुः खापोलनुः मुखवतिक्तताः मु
खवतिक्तो दुनुः नृदः प्यासदुनुः भ्रमः लिङ्गता
दुनुः पुलापोः अनर्थबोलनुः भ्रमसर्पः अस्थि ॥
उष्णमंगः तातो आरु दुनुः वेगातितीक्ष्णः ज्वरको
वेगातिक्ष्णो दुनुः सरगाः शरादुनुः वमिश्चः वात
पत्री दुनुः पीता वत्राः आरुः पेलु दुनुः पिन्न भवेज्व
नेत्रे विदाहो मुखवतिक्तता नृदः भ्रमपुलापो भ्रम
सर्षामंगः ॥ वेगातितीक्ष्णसरगां वमिश्च पीता वत्रा
पिन्न भवेज्वरस्यात् ॥

उत्तमपुलापो भ्रमसर्षामंगः ॥

उत्तमपुलापो

उत्तमपुलापो भ्रमसर्षामंगः ॥
उत्तमपुलापो भ्रमसर्षामंगः ॥
उत्तमपुलापो भ्रमसर्षामंगः ॥

二

五

वैद्यविनोद ॥

सर्वराष्ट्रसंयुक्तः चीनीरमहल्लेयुक्तभयेकाः
लाजतर्पणः लावाकारशपाः पाययेत् पीया
गुलागुः ॥ ॥ ॥ ॥

दाक्षातिक्ता राज्ञ क्षाद्यपथारिगुक्ता शोहंतिपित्त
ज्वरं हि ॥ तं द्यातु श्लादाह मूर्च्छापुलापडाधिगुक्ता
स भ्रमं स प्रमोहं ॥ ४ ॥ ॥ ॥

अर्थ ॥

द्रक्षाः दाघः तित्ताः कुत्तुकिः राजवृक्षाः राजवृ
 क्षः अदः रागारमोथ्याः पथ्याः हरीः रेणुः कैरीः ॥
 काथः इन्हुकाशरेः हिः मिश्रैलेः पित्तज्वरः
 पित्तज्वरः हन्तिः नासगर्ददुः ॥ तद्वाः तद्वाः
 तृष्णाः प्यासः दाहः दाहः मूर्च्छाः मूर्च्छाः प्रलापः
 प्रलापः शोषैर्युक्तः शोषलेयुक्तभयोकाः सभ्र
 मः लिङ्गः ताः सप्रमोहः मोहः हन्तिः नासगर्ददुः
 मुदिताः प्रमदाः मदालसा मतिमत्पानवयौवनोदु
 ता ॥ कुसुमाभरणा मनेहरा प्रियवेश्यादवधुर्वथा
 हराः ॥ अर्थ ॥ ७३ ॥

अर्थ ॥ उन्मावागिष्ठवनाय

ॐ नमो वागीश्वराय ॐ नमो वागीश्वराय

ॐ नमो वागीश्वराय ॥ ॐ नमो वागीश्वराय ॥

ॐ नमो वागीश्वराय नमः

कुंन्मावागिस्विनाय . कुंन्मावागिस्विनाय

ॐ नमो वागि स्थि ॥ ५ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

विश्वामित्र

वैद्यविनोदः ॥

॥ १०॥

प्रमदाः स्त्रीजोदः सोः मुद्रिताः हर्षलेयुक्तमया
किः मदालसाः स्पष्टिले अलसी भयाकिः मतिप्र
त्नोः वरोवुद्धिमां भयेः नवयौव नोद्धताः भयर्जु
वंलयुतभयेकीः कुसुमाभरणाः फुलको आव
शीलगायोकीः मनोहराः मनहरी भयेकीः प्रियः
प्यारि भयेकीः अवथुं बथाः काहरूपी दाहकनः
हराः हरगागर्भे भनीः वेश्याः जानु ॥ ॥
भृंगाली शुक्सारिका कलरवोः वाच शिशुनां शुभा
कांतकाननमां वृत्तं तरुवरैराकीर्णपुष्पोत्करैः ॥
श्रीगणेशाय नमः अर्थः ॥

भृंगः भृमराः अलीः वृक्षः शुक्लः शुद्धाः सारि
काः मेनाः कलरवाः ॥ इन्द्रकासदलेः वाचः
बालिः शिशूनांः बालकहरुकोः शुभाः शुद्धरः ॥
कांतः तेजः काननम्ः रामरुभयेकावनमाः त
रुवरैः अमलभयेकारुखलेः आवृत्तः वाकि
येकीः पुष्पोत्करैः फुल्का मोहलेः आकीर्णः वा
कीयेकीः ॥ ॥ ॐ ॥ ॐ ॥

महोत्सवः ॥ ॐ नमः ॥ ॐ नमः वागी

ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥

ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥
ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥ ॐ नमः वागी ॥

वैद्यविनीट ॥

हरापयमृणालसूत्ररचिताकांताश्रकांज्ञाननाः ॥
कर्पूरप्रकरावदातवेपुषादाहंतीराकुवर्ते ॥

अर्थ ॥

पयःकमलकोः मृणालः शालकोः सूत्रः प्रागोमाः
रचिताः वराहयेकीः कांताश्रः स्त्रियनीः कांज्ञान
नाः चन्द्रमाको किरणैः मुखभयेकाः कर्पूरप्रकराः
कर्पूकीसंमोलेः अवदातः वादियेकोः वेपुषाः
परिरलेः दाहः दाहकनः नीराकुवर्तेः नाशगर्ददुः
शतधौतयुतस्यलेपतोदवधुनाशमुपैतिनक्षत्रात् ॥
अथवायिचुमन्दयत्रजस्वरस्योन्धितफेनलेयत् ॥

अर्थ ॥

शतधौतः सेफेराधैभाकाः युतस्य ॥ योकोः लेयतः लेय
गर्नीलेः दवधुः दाहजोदुसोः नाशम् नाशदुन्दुः नक्षत्रा
त् ॥ नक्षत्राः उपैतिः उत्पत्तिदुन्दुः अथवाः पिचुमन्द
यत्रः नीकापात्देखीनुभरकाः स्वरः रसदेवीनुः उन्धितः
उधिरकोः फेनः फेनलेः लेयतः लेयगर्नीलेः ॥ पित्तज्वरः ॥
अन्नरुचीगौरवमंगसादोः रोमोदुः मोमूत्रनखादिशौक्यं ॥
निद्रातिशौक्यं मधुरन्वमास्ये श्लेष्मज्वरे स्यात्तिमितीहिवेगः ॥

उंनभा उंन उंन उंनभावा १८८२
उंनभावागी० उंनभावागीष्ठ

उंनभावागीष्ठ

उंनभावागीष्ठ

उंनभावा

उंनभावागीष्ठ

उंनभावागीष्ठ

उंनभावागीष्ठ

१	१
२	२
३	३
४	४
५	५
६	६
७	७
८	८
९	९
१०	१०
११	११
१२	१२
१३	१३
१४	१४
१५	१५
१६	१६
१७	१७
१८	१८
१९	१९
२०	२०
२१	२१
२२	२२
२३	२३
२४	२४
२५	२५
२६	२६
२७	२७
२८	२८
२९	२९
३०	३०
३१	३१
३२	३२
३३	३३
३४	३४
३५	३५
३६	३६
३७	३७
३८	३८
३९	३९
४०	४०
४१	४१
४२	४२
४३	४३
४४	४४
४५	४५
४६	४६
४७	४७
४८	४८
४९	४९
५०	५०
५१	५१
५२	५२
५३	५३
५४	५४
५५	५५
५६	५६
५७	५७
५८	५८
५९	५९
६०	६०
६१	६१
६२	६२
६३	६३
६४	६४
६५	६५
६६	६६
६७	६७
६८	६८
६९	६९
७०	७०
७१	७१
७२	७२
७३	७३
७४	७४
७५	७५
७६	७६
७७	७७
७८	७८
७९	७९
८०	८०
८१	८१
८२	८२
८३	८३
८४	८४
८५	८५
८६	८६
८७	८७
८८	८८
८९	८९
९०	९०
९१	९१
९२	९२
९३	९३
९४	९४
९५	९५
९६	९६
९७	९७
९८	९८
९९	९९
१००	१००

उन्मसावागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥

उन्मसावागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥ ॐ नमो वागिष्ठपयः ॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८
४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४
६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०
८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६
९७	९८	९९	१००	००	००	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१७	१८	१९	२०	मम	म	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
स्व	सि	श्री	स	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
स्व	सि	श्री	स	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
ग	रि	ष	रा	ज	भा	रा	सां	म	र्थ						
१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
४	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
५	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
६	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
७	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१
८	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
९	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
१०	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४

श्रीगणेशाय नमः

इति

श्रीगणेशाय नमः

2264

१२२४१ ६०८५ १०१११२ १३१४१ ११६ १०६ १८५ १०११२ १३१४१

उन्ममावागीधवाय

सन्तवा असवा

हसये हे माता

११२२००

उन्ममावागीधवाय

श्रीगणेशाय नमः

पुजापायसंनंगदामि
चंद्रकृत्तागतोमि
हयस्य -

हयस्य

श्रीगणेशाय नमः

श्रीगणेशाय नमः

उन्ममावागीधवाय

११२१०

४१६६२१

१०६१४४५

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ॐ

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

श्रीगणेशाय नमः

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥